

SLUTTRAPPORT

FORFØRT AV SPRITEN – TV -serie 5 x 40 min, NRK 1, høsten 2017

Ref: 2016FB75759

Forord

Vi vet at rus er et stort samfunnsproblem hos oss, og at det forekommer i mange ulike former, blant alle samfunnslag og hos begge kjønn. Et stort spekter av rusproblemer har enorme kostnader for den enkelte, for pårørende og for hele samfunnet. Rus påvirke den enkeltes psykiske og fysiske helse, det påvirker og kan ødelegge familier. De som sliter med rus mister ofte jobben og hele livssituasjonen forringes og reduseres kraftig. Og for samfunnet har rusproblemer en stor kostnad i behandling og oppfølging, og utgifter på grunn av sykemeldinger, uføretrygd og sosialhjelp. Rus er en stor utfordring som et moderne samfunn stadig prøver å forebygge, lindre og behandle, på mange plan.

Sammendrag

Rus er også forbundet med skam – mange som ruser seg vegrer seg bevisst mot å søke hjelp fordi vår samfunnsnorm indikerer at rus ofte skaper problemer og kan være destruktiv, og det er sterkt skambelagt. Og vi vet at kvinners rusproblemer er mer knyttet til skam, enn hos menn. Mange kvinner skjuler sine rusproblemer fordi de oppfatter at det ekstra tabubelagt for dem å eksponere sine problemer med alkohol eller annen rus. Dette har med kultur og kjønnsroller å gjøre, og i flere generasjoner har det vært mer akseptert at menn drikker alkohol, og at de viser det for omverden.

Innholdsfortegnelse

Forord, sammendrag

- 1. Bakgrunn for prosjektet**
 - 2. Målsetting og målgruppe**
 - 3. Prosjektgjennomføring/Metode**
 - 4. Resultater, vurdering av effektmål og resultatvurdering**
 - 5. Oppsummering/Konklusjoner**
- Vedlegg/referanser**

Lenke til TV-serien (NRK)

<https://tv.nrk.no/serie/forfoert-av-spriten>

1. Bakgrunn for prosjektet

I følge forskning anslås det at rundt 100 000 personer i Norge sliter med alkoholmisbruk, men mange av dem fungerer tilsynelatende normalt i sin tilværelse. Mange lever et dobbeltliv, og det er store mørketall. Mens mange narkomane er åpne om sine rusproblemer og ofte er fanget opp av helse- og omsorgsapparatet, er svært mange kvinner som lever med et skjult alkoholmisbruk ikke fanget opp av et hjelpeapparat. Årsaken er at mange skjuler sitt misbruk, og flere kvinner enn menn gjør dette - mye fordi det er forbundet med grenseløs skam. Å være kvinne og alkoholiker er særlig stigmatiserende. Målsettingen har vært å bidra til å bevisstgjøre forhold som legger til rette for alkoholmisbruk generelt, og hos kvinner spesielt. Det er og en målsetting å bidra til en åpenhet som kan stimulere til å bryte ned tabuer og skam, og dermed forebygge kvinners misbruk av alkohol.

2. Målsetting og målgruppe

I prosjektet har det blitt gjort omfattende research omkring kvinners misbruk av alkohol, og fem helt forskjellige kvinner med fem unike livshistorier har blitt presentert i fem programmer. Serien har blitt vist i beste sendetid på NRK1 høsten 2017. I tillegg til kvinnene selv møter vi barna deres, arbeidsgivere, venner og partnere. Vi møter kvinner som har lagt rusen bak seg for flere år siden og kvinner som relativt nylig er ute av rusmisbrukere. Også problemer blandingsrus er en del av serien.

Kvinnene selv, og også de andre som er med i serien har selv hatt stor påvirkning i forhold til det de forteller. Kvinnene er også vant til å være åpne, de er aktive i rusrelaterte organisasjoner. Det har vært viktig å ta godt vare på de som står frem for hele Norge med sine historier, ikke minst fordi i våre dager lever en programserie som denne lenge.

Vi tror at målsettingen, om å bidra til en større åpenhet rundt kvinners alkoholproblemer – og derigjennom bidra til å hjelpe mange som sliter med dette, er i ferd med oppnås med denne serien. Og det er også takket være de som har vært med å finansiere dette, Extrastiftelsen / Rådet for Psykisk Helse, NRK, Norsk Filminstitutt og Norsk Kulturråd.

3. Prosjektgjennomføring/Metode

Prosjektleder og produsent Tore Buvarp og organisasjon Fenris Film, med full TV-stab, har fått tildelt midler gjennom Rådet for psykisk helse. Det har blitt produsert og vist fem episoder av en tv-serie om kvinner og alkoholmisbruk. Dette er et tabubelagt tema, som få har turt eller vært villig til å snakke om offentlig tidligere.

Serien har blitt vist i perioden 13.09- 11.10. 2017. Serien har fått overveldende gode tilbakemeldinger. Og den vil ligge på NRK.no til 2020.

Prosjektet har hatt et særlig godt samarbeid med RIO og Alarm. De fleste av de fem kvinnene er aktive i disse organisasjonene og vi tror at serien også kan fremme verdien av å bidra frivillig, både for å styrke seg selv og andre. Fire av kvinnene har dessuten gått sammen og laget et nettverk for

Prosjektet har skapt stort engasjement, både i media og ved direkte tilbakemeldinger fra privatpersoner som har fortalt sin historie, støttet deltagerne og ikke minst skjønt at de ikke er alene. Skammen blir litt mindre.

3. Resultater, vurdering av effektmål og resultatvurdering

Bente, som er hovedkarakter i 1.ep, har fått langt over tusen tilbakemeldinger, direkte til henne, utelukkende positive på FB, på SMS, på e-post og via telefon. Hun er også profilert i et eget rusforebyggende tiltak, RIO, og deltok på en stor konferanse i Bergen i oktober, og flere konkret tiltak/seminarer og workshops er på planlagt gjennom 2018.

NRK

Tilbakemeldingene fra NRK er svært gode, den første ep ble sett av nærmere 450 000 på NRK 1 forrige onsdag, og var med dette det 4.mest sette programmet i tv-universet den kvelden, bare slått av Dagsrevyen, Dagsrevyen 21 og FBI, altså mer enn alle de andre 30 programmene som ble vist på TV den kvelden. På nrk.no, altså nett-tv, er denne episoden vist nærmere 100 000 ganger, og med reprisen på NRK 2 er den nå sett av mer enn 600 000. I gjennomsnitt har hver av de fem episoden litt sett av i underkant av 350 000 på lineær Tv og på nett-Tv, og tillegg kommer visninger vis sosiale medier, som er vanskelig å måle eksakt. Trolig har rundt 1.8 millioner sett episodene, pr desember 2017. Og visningene på nett fortsetter.

NRK er generelt veldig positive, de produserte både en TV-trailer til hver episode, og en teaser (et kort klipp) fra hver ep, som legges ut på ulike FB-sider som NRK administrerer, blant annet NRK Livsstil, NRK Brennpunkt og en som bare heter NRK. Og folk deler disse, det gjorde vi også, på våre sider og på Fenris Film sin side. Vi vet at også Veien Ut har fått mye bra respons på sin FB-side, det samme gjelder flere behandlingsinstitusjoner som vim hadde kontakt med og samarbeidet med underveis i produksjonen av TV-serien.

Da TV-serien ble vist på lineær TV på NRK 1 i september- oktober 2017, hadde Rustelefonen i Oslo Kommune åpen vaktlinje slik at de som trengte det kunne ringe inn og snakke med Rustelefonen om sine problemer. Dette ble også opplyst på rulleteksten av hvert program, og responsen var god.

Øvrig media

Det har også vært meget bra interesse i media forøvrig, med reportasje i ukemagasiner, som Norsk Ukeblad, KK etc, og NRK.no har fulgt opp veldig bra, NRK Sørlandet har laget en sak på Bente og flere lokalaviser har skrevet. Og dette vil nok fortsette. Og Ekko i NRK P2 produserte en større reportasje på radio til neste uke, sendes trolig onsdag, med utgangspunkt i TV-serien der de også snakker med forskere om ulike perspektiver rundt kvinner og alkohol. NRK Dagsrevyen har også hatt to nyhetsinnslag med utgangspunkt i Tv-serien, deriblant om det norske folks alkoholkonsum før og i julefeiringen. Og på nett har buzz`en om serien gått svært bra. Vi får fortsatt henvendelser fra mange ulike mennesker som har sett, lest eller hørt om TV-serien, via sosiale medier, eller i direkte henvendelser til oss.

Det er også flere behandlingsinstitusjoner som i ettertid av Tv-serien har ønsket å benytte seg av programmene i sine behandlingsopplegg.

FORFØRT AV SPRITEN mottok også Helseprisen for 2017, fra Extrastiftelsen, som ble delt ut på Frivillighetsdagen i desember 2017.

5. Oppsummering/konklusjoner

FORFØRT AV SPRITEN er en TV-serie om tilsynelatende vanlige kvinners misbruk av alkohol, og om hvordan de kjempet seg ut av disse problemene. I vår tids medieverden er det blitt mer vanlig at mange eksponerer sine privatliv. Mange har stått frem med psykiske lidelser, narkotikamisbruk, problemer med gambling eller andre alvorlige livsstilsproblemer. Ofte er dette mennesker som har fått store problemer som lever marginale eller ekstreme liv, som er alvorlig preget av sin livsstil.

FORFØRT AV SPRITEN handler om fem ressurssterke kvinner som levde vanlige liv, som hadde jobb, hus og familie. Det kunne vært din mor, datter, søster, venninne eller nabo. Det kunne vært hvilken som helst norsk voksen kvinne, som vi alle kjenner. Forsking viser at det er svært mange slike normalt ressurssterke mennesker i dette landet som sliter med rus, men som holder skjult for sine kollegaer, for sine venner, naboer og til og med for familien. Før alt rakner, før eller siden. I denne TV-serien møter vi fem kvinner som hadde så store problemer at livene deres var i ferd med ødelegges. Men fordi de var modige og sterke, turte de å be om hjelp. Dette kan være til inspirasjon for andre som sliter med slike problemer slik at de kan være åpne om dette, og dermed få hjelpen de trenger.

Referanser/Vedlegg:

Lenke til TV-serien (NRK)

<https://tv.nrk.no/serie/forfoert-av-spriten>

Oslo 24.januar 2018

Tore Buvarp

Produsent/prosjektleder

Fenris Film